

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:Cluj-Kolozsvár, St. Baroc
utca (Brassai-utca) 10.Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Fax: --- 2-28

Egyes szám ára pályá-
zatok és vidéki 5 lej
Bukarestben 12 lej**UJ KELET**Dr. Ramasetter Robert
2. II. 8. Budapest**UJ POLITIKAI NAPILAP**

ELOFIZETESI ARAK

Romániában

Egész évre --- 1156

Félévre --- 600

Negyedévre --- 320

Egy hónapra --- 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ch 40--

Egyes szám --- 3--

1927 október 26 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 238 szám

5688 Tisri 30

Letartóztatták és még e hét végén hadbíróóság elé állítják Manoilescu volt alminiszter

„hírszolgálati“ miatt tartóztatták le Manoilescut. A kamara csütörtöki ülésén Bratianu Jonel személyesen jelenti be a letartóztatást és felszólítja a Bukarestbe rendelt ellenzéki pártvezéreket, nyilatkozzanak álláspontjukról

Averescu védi Manoilescut a hadbíróóság előtt

(Cluj-Kolozsvár, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Országsszerte óriási feltűnést keltett a kormány az a rendelete, amelynek alapján Manoilescu Mihályt, az Averescu kormány volt pénzügyi alminiszterét Tömös és Predeal között az expresszvonaton letartóztatták és Bukarestbe kísérték. A letartóztatásról szóló hivatalos jelentésekből s a lapok közleményéből megállapítható, hogy a letartóztatásra Manoilescunak immár második utja adott alkalmat,

Ugylátszik, hogy a volt pénzügyi alminiszter letartóztatása végleg pontot tesz erre az ügyre, mert a kormány erős kézzel igyekszik

A robogó expresszen történt a letartóztatás

Két nap óta a bukaresti sajtó misztikus megfogalmazású hírekben adta tudomására a a közvéleménynek, hogy valami készül. A lapok még maguk sem tudták, hogy mi van a levegőben, de a közélet finom szeizmográfja, a sajtó megérezte a készülő eseményeket és a látszólag egymással semmi összefüggésben nem lévő, de mégis egymás mellé illesztett hírekkel már előre vetítették a készülő szenzációs politikai letartóztatás árnyékát.

Tegnapelőtt a belügyminiszter magához kérte a sajtó képviselőit és megkérte őket, ne közöljék azoknak neveit, akiket a kormány rendeletére le fognak tartóztatni. Egyedül a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, a „Dreptatea“ számolt be a belügyminiszter intervenciójáról, a többi lapok megelégedtek annak közlésével, hogy Bratianu Jonel „a napirenden lévő kérdés“ fontosságától indítva, együttműködési ajánlatot tett az összes politikai pártoknak.

E hírrel kapcsolatban regisztrálták a lapok azt a tényt is, hogy Manoilescu volt pénzügyminiszter lapja, a „Crai nou“ nem fog megjelenni, jelétül annak, hogy a két esemény között összefüggés van. A „Dimineata“ azt írta, hogy

a lap meg nem jelenéséről szóló hír a belügyminisztertől származik, aki valószínűleg többet is tud a dologról.

A többi lapok közölték azt is, hogy vasárnap, amikor a „Crai nou“ szerkesztőségében a szerkesztőség tagjai munkához akartak látni, a szerkesztőségben megjelent Nicolaeanu tábornok, Bukarest rendőrprefektusa és a vasárnapi munkaszünetre való hivatkozással, felszólította a munkatársakat, hogy hagyják el a helyiséget.

A tegnapi speciális minisztertanács a fenti sejtések jegyében ült össze. A minisztertanács délelőtt féltizenegy órakor vette kezdetét a beteg fekvő Bratianu Jonel lakásán. Tizenegy órakor a minisztertanácsot félbeszakították, hogy a kormány tagjai résztvehessenek Mihály király és az özvegy királyné fogadtatásán.

A minisztertanács után elsőnek a „Politica“ jelent meg Bukarest uccáin, amely a minisztertanácsról írva, csupán annyit jelentett, hogy a tanácskozásról kommunikét nem adtak ki. A

megakadályozni a Manoilescu-akcióhoz hasonló kísérleteket és nem engedi, hogy az ország rendjén és nyugalman a legkisebb csorba is essék. A volt pénzügyi alminiszter még e hét végén hadbíróóság elé állítják, ahol védője az eddigi lapjelentések szerint, maga Averescu tábornok lesz, aki függetlenül attól, vajjon azonosítja-e magát volt alminiszterének lépésével, vállalta el a védelmet.

A kormány reméli, hogy az összes ellenzéki pártok egyet fognak érteni akciójával s táviratilag Bukarestbe kéri az ellenzék összes vezetőit, hogy kamara csütörtöki ülésén, amelyen maga a miniszterelnök fog referálni az ügyről, valamennyi pártvezér kifejtse álláspontját.

Manoilescu letartóztatásáról és annak előzményeiről alábbi jelentéseink számolnak be:

délutáni órákban megjelenő „Dreptatea“, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja már azt jelentette, hogy a minisztertanács félbeszakítása után

Duca és Taterescu miniszterek nem mentek a kormány többi tagjaival a pályaudvarra, hanem egyenesen a sziguranca vezérigazgatóságához hajtottak.

A késő délutáni órákban megjelenő „Cuvantul“ arról adott hírt, hogy a minisztertanácsban Duca belügyminiszter beszámolt a kormány tagjainak a sziguranca vezérigazgatóságának nyomozásairól, amelyek egy külföldről hazatérőben lévő politikai személyiség letartóztatására vezettek.

Amikor a „Cuvantul“ megjelent, délután öt órakor ült össze épen folytatódó ülésre a minisztertanács. A folytatódó ülés este nyolc órakor ért véget, amikor is a minisztertanács az alábbi szenzációs hivatalos kommunikét adta ki:

„Manoilescu urat, aki meghisérte, hogy hir-továbbító ügynöke legyen azoknak, akik az ország alkotmányos rendjének megzavarására törnek, a kormány rendeletére letartóztatták és a hadbíróóság elé állítják.“

Manoilescu volt pénzügyi államtitkár letartóztatásáról, amely a legnagyobb szenzációját képezi a politikai életnek, a lapok a következőket jelentik:

Brassó és Predeal között, Tömösnél az állambiztonsági hivatal kiküldöttjei átkutatták a volt államtitkár poggyászát, elkobozták a nála talált iratokat és felsőbb parancsra letartóztatták.

Az „Universul“ írja, hogy a nyomozás most folyik Manoilescu többi bűntársának leleplezésére.

A „Cuvantul“ úgy tudja, hogy

A letartóztatás a főrvényes rend elleni merénylet címén történt.

A minisztertanácsból kiszivárgott hírek szerint a kormánynak az a törekvése, hogy ebben a kérdésben a többi pártokkal egyetértőleg jár el.

A robogó vonaton tartóztatták le Manoilescut

Manoilescu hazatérésekor való letartóztatására a hatóságok széleskörű előkészületeket tettek és a határállomásoktól kezdve, mindenütt magasrangú állambiztonsági tisztviselők várták Manoilescut, kinek letartóztatása a legnagyobb diszkréció és minden feltűnés elkerülése mellett történt.

A kormány értesítve volt arról, hogy Manoilescu melyik vonattal érkezik. Tegnap délelőtt Tömös és Predeal között az állambiztonsági hivatal emberei felszálltak az expresszvonatra, megmotozták a vonaton utazó Manoilescut,

és letartóztatták, bekisérték Bukarestbe, ahol letartóztatását fentartották.

A letartóztatott politikus azt állítja, hogy a nála talált a „Crai Nou“ című lapjára vonatkoznak.

A „Crai Nou“ kulisszatitkai

Manoilescu ugyanis nemrég Nichifor Crai-nikkal, az ismert nevű íróval közösen „Crai Nou“ néven lapot indított. A lap címe maga is igen kétértelmű. Politikai körökben természetesen nagy feltűnést keltett Manoilescu letartóztatása, de nem hiszik, hogy folytatása legyen, mert Manoilescu akciója teljesen elszigetelt jelentőségű.

Manoilescu tudvalevőleg pártjának kormányról való lekerülésével kilépett az Averescu-pártból és új irányban orientálódott.

Hir szerint Averescu már előzőleg is figyelmeztette Manoilescut, amikor ez bejelentette, hogy „Crai Nou“ címmel új lapot akar indítani, hogy

álljon el ettől a szándékától, mert rossz vége lesz a dolognak.

Manoilescu azonban megmaradt elhatározása mellett,

A parlamentben Duca belügyminiszter fogja ismertetni a letartóztatás okait s egyidejűleg újra fel fogja hívni a pártok vezetőit, hogy álláspontjukat szögezzék le.

Bukarestben a késő esti órákban terjedt el Manoilescu letartóztatásának a híre.

A Rador újabb bukaresti jelentései szerint a sajtó élénken foglalkozik a Manoilescu-üggyel. Az „Adeverul“ jelenti, hogy valószínűleg csütörtökön kerül a kamara elé a volt pénzügyi alminiszter letartóztatása. Liberális körök szerint maga a miniszterelnök fogja az ügyet a parlament elé terjeszteni, kérve a többi pártokat, fejtsek ki álláspontjukat.

Miután a pártvezérek közül többen távol vannak a fővárostól, táviratilag Bukarestbe hívták őket.

A „Lupta közli, hogy Manoilescut ma délelőtt Jilavára vitték, ahol Carapancea ezredes királyi katonai főügyész kihallgatta.

Manoilescut a lap szerint már e hét

végén a II. hadtest hadbírósa alá állítják az állam biztonsága elleni merénnyel vádolva. A büntető törvénykönyv erre a büntetést 5 évig terjedő fogsággal szabja.

Bratianu miniszterelnök a „Politika“ szeriát — ma találkozik Averescu tábornokkal. Ugyancsak a „Politika“ jelenti, hogy Averescu gyengélkedik és ezért lakására kérte az ellenzék vezéreit. A lap értesülése szerint

a tábornok Manoilescu védőjeként akar megjelenni a hadbírósa előtt akármilyen álláspontot is foglaljon el ebben az ügyben a néppárt.

Bukarest, október 25. Az „Indreptarea“ a néppárt hivatalos lapja Manoilescu letartóztatása ellen ir és hivatkozik az alkotmánynak a személyes szabadságról szóló szakaszára, amely vizsgálóbírói végzés felmutatását követeli a letartóztatás pillanatában, vagy pedig nyilvánvaló büntetett fenforgását. Az „Indreptarea“ hangsúlyozza, hogy az a cselekmény, amelyért Manoilescu letartóztatott, nem büntetett és ezért letartóztatása nem volt helyes.

Jándi Dávid képi kiállítása

Az újságíróklub falai pár nap óta ünnepies hatást gyakorolnak a szemlélőre, nem csoda: Jándi Dávid képei függenek rajtuk. E képek a festőművészeti izlés dogmatikusait csak ingerelhetik, míg akik lemondanak az izmusok féltéként való imádatáról s minden gátlás nélkül engedik át magukat az érzelmi benyomások keltező szédületnek, — azokat föltétlenül megragadják ezek a művek, melyeknek egynemélyike a monumentalitás érzését kölcsönzi.

Amik Jándi képeinek láttán netán arra hivatkoznak, hogy a festői ábrázolásnak quasi anyagi törvényei vannak, amelyeket nem szabad figyelmen kívül hagyni a lázadás bűnébe való esés nélkül, elfeledik, hogy a belső vizualitásnak is vannak követelményei, vannak igényei arra, hogy formában és anyagban a művész látomásait maradéktalanul adhassa vissza.

Jándi képein a belső törvényszerűség érvényesül legteljesebben: a színekben kifejezett mozgás és életlátás, az élet és történelem drámai cselekményeinek megálmodott figuráltsága, vagy ahogyan maga a művész mondja: képzelt naturalizmusa.

E sorok írója sokszor hangsúlyozta, hogy a képzelt, sőt a képzelés is: valóság, csak individuálisan az, amelyet más ugyanugy és ugyanazzal a szemmel nem láthat, de annál több izgalommal apperceptálhat. Jándi képei művészi formát nyert látomások, — ezért hatnak kinyilatkoztatásszerűen, ezért nyugtalanítanak. Főleg figurális képeire vonatkozik ez a megállapítás, különösképen az „Aranyborjú“ című monumentális vásznára, míg kisebb kompozícióin, főleg pedig tájképein a színek misztikus vonatkozásokig izzított orgiája tombol.

Van valami infernális ezeken a tájképeken,

Mottó:

Zongoravétel
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta
fennálló

Triska I. cég

kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Főster világmárka vezérképviselése. — Zongorák kaphatók hosszabb részletfizetési feltételek mellett is. Cluj, Str. Saguna 14. Telefonszám 4-19.

valami lázserűség, mintha a dombok, völgyek, fák és tarlok felületén fájdalmas infiltrációk tűzelnének, misztikusan és merengésbe elveszteszen.

A „Levétel a Keresztfáról“ című képén Jándinak a színek táncában démoni sorsszerűséget látunk, izzó és egyben fájdalmas hangulatokat lobbantó mozdulatokat, amelyekből döbbenet és rettenet árad felénk: a művész víziója sajátunkká válik.

Vannak azonban nyugalmasabb részletei is ennek az egyetemes hatásokat kereső művészetnek. Almodó kéke és izgalmas vörösbe öltözött tájai idegcsigát, szinte részegítő hatással vannak a szemre s minden keretbe-foglaltságuk ellenére is, a határtalanság érzését keltik bennünk.

„Judith és Holofernes“ című képe fölöttébb érzelmi hatású, elmélyült studiumokra valló; ez a téma fölöttébb érdekelte Jándit s élettéljes alkotásra inspirálta.

Gazdag, merőben egyéni művészet a Jándié,

Vérbosszútól fél Ahmed Zogu

Albániában megmozdulnak Cena bég hívei. Az északi törzsek az albán kormányt és az elnököt teszik felelőssé Cena bég haláláért

Szófia, október 25. Albánia északi részében megmozdultak azok az albán törzsek, melyek a meggyilkolt Cena bég híveinek vallják magukat. Az albán kormányban nagy idegességet váltott ki a törzsek nyugtalansága és attól tart, hogy Cena bég hívei vérbosszút állnak Ahmed Zogu bég köztársasági elnökön, mert a törzsek vezetőinek az a véleménye, hogy a merénylet az albán kormány műve, amely nem jó szemmel nézte Cena bég szlovenofil politikáját. A kormány az első jelentések hírére megerősített csapatokat küldött Északalbániába. A határőrségeket is megerősítették és Ahmed Zogut állandóan erős fegyveres őrség veszi körül. A koszovszki komité tagjai szigorú ellenőrzést gy-

akorolnak Északalbánia lakosai felett. Cena bég hívei nyíltan hangoztatták tervüket, hogy bosszút akarnak állni Cena bég életéért. A kormány intézkedéseit Cena bég legkitartóbb híveinek Crnoglavics törzsfőnöknek akciója váltotta ki, aki az albán kormányra hárítja a felelősséget a gyilkosságért és különösen Zogu bégét okolja a történelemért. A hatóságok nagy figyelmet fordítanak az északi albán törzsek megmozdulására és általában az a vélemény, hogy Albánia új véres harcok előtt áll. Az elégedetlenség Északalbániában napról-napra nő, mert a lakosság örökös zaklatásnak van kitéve, amióta a kormány bosszútól való félelmében csapatokat küldött erre a vidékre.

Versaillesben elfogták a három csehszlovák diák párisi gyilkosát

A gyilkos, Musil Károly prágai illetőségű fiatalember, töredelmes vallomást tett. Egy csehszlovák konzuli tisztviselő ismerte fel, amikor vizumot kért

(Páris, október 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A versaillesi rendőrség tegnap letartóztatott egy csehszlovák állampolgárt, akire ráillett annak az embernek a személyleírása, akit ez év júniusában a Páris közelében meggyilkolt három csehszlovák fiatalember társaságában láttak.

A letartóztatott ember, akit Musil Károlynak hívnak és 1901-ben Prágában született, ma töredelmes vallomást tett és bevallotta, hogy Louvres község közelében ő gyilkolta meg a három prágai fiatalembert.

A letartóztatásról a következő részleteket közlik: Négy nappal ezelőtt a párisi csehszlovák konzulátusra beállított Musil Károly, aki egy nagy párisi szálló kisegítő pincére volt és vizumot kért. A konzulátus tisztviselőjének feltűnt Musil és azonnal eszébe jutott a csehszlovák diákok gyilkosának személyleírása. Különösen feltűnt neki Musil szeme alatt egy tetoválás és gyanúja még megerősödött, amikor beszélni hallotta.

Egyre erősebb lett a meggyőződése, hogy Musil a régen keresett gyilkos. A tisztviselő telefonált a párisi rendőrprefektúrára és pontos személyleírást kért. Musilnak azt mondta, hogy a vizumot csak másnap fogja megkapni. Musil megadta címét Versaillesben, mire a konzulátusi tisztviselő telefonon értesítette a versaillesi rendőrséget és kérte, hogy szigorúan figyeljék a gyanúba vett embert. A rendőrség a kapott adatok alapján nemcsak megfigyelte, hanem elállította Musilt. Megállapították, hogy Musil több hónap óta Párisban van alkalmazva és azelőtt a vidéken dolgozott.

Szembesítették annak a louvresi vendéglőnek pincérével, ahol a rendőrség nyomozása

szerint 20-án a négy fiatal csehszlovák együtt ebédelt és ekkor a pincér teljes biztonsággal kijelentette, hogy Musil az a negyedik fiatalember, aki a gyilkosság után eltűnt. Nemesak arca volt ismerős, hanem még a nadrágjára is pontosan emlékezett, amelyet a gyilkosság napján viselt. A rendőrség megállapította, hogy Musil Párisban is többször megfordult a meggyilkolt Müller, Klika és Macharovski diákok társaságában. Ma délelőtt házkutatást tartottak Musil lakásán és ekkor egy sárga pénztárcát találtak, amelyről kétségtelenül felismerték, hogy az egyik meggyilkolt diák tulajdona volt. A párisi rendőrség ma a pénztárcát elküldte Prágába. Ezenkívül találtak Musilnál egy levelet, amelyet barátjának címzett.

Ebben a levélben barátjától kért valami szert, amellyel a tetoválást eltávolíthatja arcáról. Musilt a versaillesi rendőrség ma délután kihallgatta és további szembesítés céljából Louvresba szállította át. A vizsgálatot Bontlois vizsgálóbíró vezeti.

Szülőoltványok amerikai sima és gyökeres vesszők legjobban és garantált fajtisztán kaphatók Caspari Fr.-nél, Medgyesen, jud. Tarnava-mare. Árjegyzék kívánatra

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, -- Targu-Mures

10l tűzifa 950 L.

II. oszt. hasábos 4 m³ tűzélésre kitűnően alkalmas. Házhozszállítva.
II. oszt. bükk és tölgy felaprítva, házhozszállítva 100 kgr.-ként 79 lei. — I. oszt. bükk hasábos és hántottfa egy aprított, mint öles tételekben a legolcsóbb napi árral kapható Krausz Viktor, Str. Chinteu 1-3. Telef. 423

Salom

Az ügyés mosolyogtak, nyelvtanár a barth-ügyről kategórikusan, hogy az teremben, m volt az első az öreg ur v mosolyt és a hogy igemis revolveres d öles pillanatkosságot elké „Egy miszti nek az arca, ber arca“. A rákra néz, d Mintha már lónd nyelvtan gyilkos arcán jon itt a tá szemű tanu embert lánta éve tanulom kinevetett ő iátok. Schw tam, pedig a Most már t gokat az ak tudok“. C-e nevet. Az ü

Szabade-nak se szabá életére ügy Schwartzbar tanul megölt barthot ezze nárius? Itélt könyv sem jára. S ninc ban, amely barth ölt, te Petljura is e ezernyiezer Ez nem a S uraim, mond Salom Schw

Helyes. dolga. De h gyilkosát m számon azt, ber gyilkosa szok, paragra de hol van öncsinálta h lovagokat fe hetett meg, a legsötébet után tisztel ban, Páragá télyes polit amikor bucs Hogyan le nem akadt egyetlen t nek se juto törvényt ke tömeggyilko dorffót, Cou ták állítani, egyoldalú it hogy ilyen jött létre. a precedens nem csupá példaadást é és a petljur meg őket p hónap új p százezer vé ez a háboru szólása.

Schwartz barth miszti hogy megbó

Salom Schwartzbarth missziója

Irta: Kaczér Illés

Az ügyész gunyos biggyet csinált, a bírák mosolyogtak, a hallgatóság nevetett. Az öreg nyelvtanár arra a kérdésre, mit tud a Schwartzbarth-ügyről, azt felelte: „Mindent!” Olyan kategórikusan mondta és annyi meggyőződéssel, hogy az embereknek ott a párisi tárgyalóteremben, még Schwartzbarth híveinek is az volt az első benyomásuk: egy kótya öreg. De az öreg ur valami bölcs egyszerűséggel állta a mosolyt és a nevetést. És ragaszkodott hozzá, hogy igenis mindent tud. Szentannya volt a revolveres drámának, látta Schwartzbarthot az ölés pillanatában és nézte őt, miután a gyilkosságot elkövette s az ucca köréje sereglett. „Egy misszionárius arca volt enuek az embernek az arca, az ítélkező bíró arca, az igaz ember arca”. Az ügyész gunyos mosollyal a bírakra néz, de a bírák már nem mosolyognak. Mintha már megértenék, mit mond ez a bolond nyelvtanár, ez az egyszerű kis öreg, aki a gyilkos arcán az ítélkező bíró arcát látta. Vajon itt a tárgyalóteremben lát ez a különös szemű tanu olyan bíró, amilyenek azt az embert látta, aki megszegte a neőlj-t? „Ötven éve tanulom az emberi arcokat — mondja a kinevetett öreg — és az emberi arcon mindent látok. Schwartzbarth arcán is mindent meglátam, pedig akkor még nem tudtam kicsoda. Most már tudom. És ahogy egybevetem a dolgokat az akkori pillanattal: uraim, én mindent tudok”. Csend, megfeszülő figyelem, senkise nevet. Az ügyész leejti szájszéléről a gunyt.

Szabad-e őlni? Nem szabad. Schwartzbarthnak se szabad. A földi igazság minden ember életére ügyel. Petljura hétnem életére is. Schwartzbarthnak nincs joga bosszút állni ártatlanul megölt testvéreinek tizezeiért. Schwartzbarthot ezzel nem bizta meg senki. Misszionárius? Itélkező bíró? Egyetlen emberi törvénykönyv sem ismer paragrafust az ölés missziójára. S nincs fórum a rendezett társadalomban, amely bírónak avatná a gyilkost. Schwartzbarth őlt, tehát felelnie kell tettéért. Hogy Petljura is őlt? Hogy sokszorosán őlt? Hogy ezernyiezer ártatlan ember életét oltotta ki? Ez nem a Schwartzbartha dolga. Nem, nem uraim, mondhatja a szigorú ügyész, ez nem a Salom Schwartzbarth dolga.

Helyes. Ez nem a Salom Schwartzbarth dolga. De hát kinek a dolga? Az egy ember gyilkosát mindig számonkérjük, de ki kéri számon azt, aki tizezreket gyilkolt le? Az ember gyilkosára vaskos könyveket írtak a jogászok, paragrafusok százait és kommentárok ezreit, de hol van egyetlen egy szakasz, amely az öccsinálta hermanokat, a fegyverrel dúló rablólovagokat felelősségre vonná? Hogyan történhetett meg, hogy Petljura, akinek kezéhez a legsötétebb pogromok vére tapadt, bukása után tisztelt uriemberként sétálatott Varsóban, Párágában, Berlinben és Párisban, tekintélyes politikusok leülték vele tárgyalni s amikor bucsuztak tőle, kezét fogták vele? Hogyan lehetséges, hogy sehól a világon nem akadt parlament vagy a parlamentben egyetlen törvényhozó és a Népszövetségnek se jutott eszébe soha, hogy valamilyen törvényt kellene hozni a politikával takarozó tömeggyilkosra is? Vilmos császárt és Ludendorffot, Conradot és Tirpitzet bíróság elé akarták állítani, mint háborus bűnösöket. Talán egyoldalu ítélkezés lett volna, de kár mégis, hogy ilyen világító bíróság mindmáig nem jött létre. Hogy a petljurák is megemlegessék a precedenst. A gyilkost elítélik és az ítélkezés nem csupán a megtorlást célozza, hanem a példaadást és az elrettentést is. De Petljurának és a petljuráknak nem adnak leckét, nem intik meg őket példákkl és ki kezeskedik róla, hogy holnap új petljurák nem támadnak, akik újabb százezer védtelent gyilkolnak le és azt mondják: ez a háboru, ez politika, senkiuek semmi beleszólása.

Schwartzbarthnak gyilkolnia kellett. Schwartzbarth misszionárius. Missziója nemcsak az volt, hogy megbosszulja az ukrán pogromokat, hanem

hogy revolverrel a világgözösség strucei közé durrantson. Schwartzbarth gyilkos, neki nincs joga bírónak lenni, de álljatok össze országok és népek, állítsatok ti bírók és ítélkezzetek ti. Zsidógyilkolás, albánöldösés, örménymészárlás, vagy bármilyen embercsoport tömeges legyilkolása nem történhet meg anélkül, hogy a világ haragja fel ne gerjedjen és büntető ökle le ne csapjon. Világbírósg elé a tömeggyilkosokk-l, hogy a petljurák ne sétálhassanak oly nyugodt lélekkel kulturvárosok uccáin s hogy ne legyenek többé gyilkos misszióju schwartzbarthok.

„Nem beszélhetünk addig Európa biztonságáról, míg a győzőknek tízmillió katonájuk van, a legyőzötteknek pedig csak 250 ezer

Lloyd George szenzációs beszéde a népszövetségi ligák ülésén

London, október 25. A népszövetségi ligák tegnapi ülésén Lloyd George, a liberális párt elnöke és volt miniszterelnök hosszabb beszédet mondott. Lloyd George beszéde igen sok aktuális problémával foglalkozott és többek között a következőket tartalmazta:

— Európa helyzete tele van háborus lehetőségekkel. A háborus bouyedalmak lehetőségének okai a határkonfliktusokban rejlenek, melyek azért keletkeztek, mert a hosszú háborutól fardtan és kábultan kötötték meg a hatalmak a békeszerződéseket, oly információk alapján, amelyek nem voltak kielégítőek és Európa akkori helyzetét téves megvilágításban mutatták be a szövetségesek előtt.

— Ezeket a kérdéseket azonban csakis békés uton, a Népszövetség keretében lehet megoldani és csakis abban az időpontban, amikor a hatalmak leszerelése tényé válik,

mert mindaddig nem beszélhetünk Európa biztonságáról, amíg a győzőknek tízmillió katonájuk, a legyőzötteknek pedig mindössze 250 ezer katonájuk van.

A Népszövetség ilyen körülmények között nem lehet a pártatlan igazságszolgáltatás fóruma és

lása nem történhet meg anélkül, hogy a világ haragja fel ne gerjedjen és büntető ökle le ne csapjon. Világbírósg elé a tömeggyilkosokk-l, hogy a petljurák ne sétálhassanak oly nyugodt lélekkel kulturvárosok uccáin s hogy ne legyenek többé gyilkos misszióju schwartzbarthok.

nem hozhat olyan döntéseket, amelyek az állig felfegyverkezett hatalmak érdekei ellen irányulnak. Amíg nem hajtják végre a teljes lefegyverzést, addig Európában rendszeres döntőbíráskodásról szó sem lehet.

Beszéde további részében megjegyezte még Lloyd George, hogy sem a Népszövetség alapszabályai, sem a békeszerződések szövege nem zárja ki bizonyos szerződések revízióját. Fokozza a háborus veszélyt — hangsúlyozta Lloyd George — a békeszerződések túlságosan szigorú alkalmazása is,

amellyel szemben a kisebbségek jogait védő határozmányokat eddig egyetlen esetben sem alkalmazták lojalisan.

Beszéde végén még arra mutatott rá Lloyd George, hogy a szovjet- és a Balkán-kérdés rendezetlensége is rendkívül sok háborus veszélyt rejt magában. A mai generáció még a háboruban kifáradtakból áll, akik ismerik ennek borzalmaait, rövidesen azonban új generáció nő fel, melynek a háboru ismét szenzáció lesz s így arra kell törekednünk, hogy a háborura lehetőséget adó okokat még a mai generáció életében elimináljuk.

Egy bikszád-fürdői mulatság epilógusa a kolozsvári hadbírósg előtt

Négyezer lej pénzbírságra ítélte a hadbírósg a bikszádi fürdő egyik társulajdonosát, mert nem követte a csendőrmestert a járásörstre

(Cluj-Kolozsvár, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes pért tárgyalt ma délelőtt a kolozsvári hadbírósg. A vádlottak Szentiványi Géza és Steciu Stefan, a Bikszád-fürdő tulajdonosai voltak, akiket hatóság elleni erőszakkal vádolt meg a katonai ügyész.

A pör előzményei a nyári fürdőszeszona nyulnak vissza. Szentiványiék nyári mulatságot szándékoztak rendezni Bikszádfürdőn és a mulatságra meghívták a szatmári magyar színház társulatát is, hogy egy műsoros estélyt rendezzenek.

Már nagyban folyt a színelőadás, amikor megérkezett Fetcu granicsárfőhadnagy, aki, miután nem talált magának megfelelő helyet, óriási botrányt csapott. Az előadást alig lehetett folytatni. A műsor végén Fetcu főhadnagy újra veszekedni kezdett, ezuttal magával Steciuuval, a fürdő egyik társulajdonosával s szeméreteltette, hogy egyetlen román szám nem volt műsoron és hogy a cigány egyetlen román nótát sem huzott. Steciu nem respektálta Fetcu főhadnagy rangját és éles hangon válaszolt neki.

A mulatságból eredő konfliktus azzal még nem ért véget. Fetcu főhadnagy engedélyt kért fölötteseitől, hogy vizsgálatot indíthasson Steciuék ellen. Az engedélyt erre meg is kapta. A vizsgálat megindításakor elküldötte egyik csendőrmesterét, hogy hozza magával Steciut és Szentiványit, de ezek nem voltak hajlandók követni az őrmestert. Mikor az őrmester másodszor is utánuk jött, Szentiványi kész volt követni, de Steciu ekkor sem volt erre hajlandó. Az őrmester ezután azzal fenyegette meg, hogy patrullal jön utána, mire Steciu ezeket mondta: „Ahányan akartok, annyian jöjjetek, de amíg revolveremnek a hét golyóját nem löttem belétek, nem fogom megadni magam.”

A mai tárgyaláson Steciu nem tagadta a vádiratba foglaltakat, de kijelentette, hogy tisztában volt azzal, hogy Fetcunak nem volt joga őt megidézni és ezt ha megtette, csak személyes bosszu műve volt azért, mert azon az emlékezetes mulatságon nem rezerváltak helyet a számára.

A hadbírósg ezután két tanut hallgatott

ki: Cosma járásbíró, aki annak idején engedélyezte a mulatságot kijelenti, hogy a mulatságon nem merültek föl olyan dolgok, amelyek törvénybe ütköznenek.

— Véleményem szerint — mondja a tanu — Fetcu főhadnagy személyes bosszúból jelentette föl a vádlottakat.

Ezután azt a csendőrmestert hallgatták ki, aki annak idején felszólitotta a vádlottakat, hogy kövessék őt.

A tanuk kihallgatása után a hadbírósg tanácskozára vonul vissza. Majd az elnök kihirdeti az ítéletet, mely szerint a hadbírósg Steciu Stefanat négyezer lej pénzbírságra ítélte. Szentiványit fölmentették.

Beethoven

(Rosé) összes szonáti hegedűzongorára 240 lei LEPAGE zene-mű, Cluj

Legujabb francia

Dívatlapok

BOROS papírkereskedésben - (CLUJ)

1000 iv fogalmi papirlei 352
1 dtz. Hardtmuth ironlei 36

Gyümölcsfát

Ősszel ültessen! Éghajlatunknak megfelelő gyümölcsfa és szőlőültványt legkiválóbb minőségben vásárolhat TOTHFALUSI és TSAI gyümölcsfa iskolájában, Targu-Mures. Arjegyzék ingyen

veg

gudvar

a maga egyéni
észet elementu-
ráziájának és ér-
séget keresi és
ességgel sikerül
művészetét kivé-
ggal kell meg-
(s. l.)

ogu

z albán

ri
lett. Cena bég
hogy bosszút
Kormány intéz-
ének Crnoglavics
ki az albán kor-
gyilkosságért és
történekeért. A
az északi al-
általános az a
arcok előtt áll,
napról-napra nő,
ak van kitéve,
élelmében csa-

kosát

mást tett.
kért

zlovák együtt
ztonsággal ki-
yedik fiatal-
at. Nemcsak
madrágára is
napitossá nap-
pitotta, hogy
rdult a meg-
ovski diákok
ást tartottak
a pénztárcát
felismerték,
lajdona volt.
eát elküldte
ál egy leve-

kért valami
thatja arcá-
ma delután
és céljából
tot Bontlois

merikai sina
gyökeres
sztan kap-
esen, jud.
kivánatra

n of on
emezek
Mures

L.

hántottfa
Telef. 423

A munkanélküliség és az adó kergette halálba Kakasi Albert kolozsvári iparost

A baróti erdőben akasztotta fel magát Kakasi, aki végzetes tette előtt
a kolozsvári rendőrségnek elküldte ruháit

(Cluj-Kolozsvár, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy ezelőtt körülbelül egy héttel csomag érkezett a kolozsvári rendőrségre, melyet Brassóban adtak föl és amelyből olajos, foltos munkaruhák kerültek elő.

A csomagot felbontó rendőrtisztviselő egy cédulát talált a ruhák között s a cédulán ennyi állott:

„Nem tudok tovább küzdeni. Nem megyek többet haza“. Aláírva: Kakasi Albert iparos.

Kakasi a rendőrség megtudta, hogy a csomag elküldése előtt két héttel elment hazuról, mivel nagy családja a legnagyobb nyomorban élt és a kis házára kivetett horribilis adókat nem volt képes lefizetni. Legutóbb már a harmadik felszólítást kapta a városi adóhivataltól négyezer lej hazadó lefizetésére és mivel munkája nem volt, kölcsönre pedig kilátása sem, elhatározta, hogy Bukarestbe utazik munkát keresni.

Kakasi két hétig küzdött az ország fővárosában, de úgy látszik, hogy végzetes tette is üldözte. Két hétig kilincselte műhelyről műhelyre a hatvanéves, becsületben megszurkult ácsmester és nem volt képes annyi munkát szerezni, hogy egy darab kenyeret vásároljon magának.

Amikor elküldte a kolozsvári rendőrségre munkaruháit és azt a cédulát, amelyen bejelentette, hogy nem jön többet haza, a rendőrség már sejtette, hogy eldobta magától az életet.

Ezt a feltevést ma megerősítette egy átirat, amelyet a baróti járásbírói hivatalból küldöttek a kolozsvári rendőrprefektúrára. Az átirat szerint Kakasi Albertet megtalálták a baróti erdőben. Egy fára erősített kötélen csüngött. Teste megnyulva s a lábai elől kirugott fatöng, néhány méternyire az eltorzult hullától.

A járásbíró megállapította, hogy Kakasi Albert minden kétséget kizáróan öngyilkosságot követett el.

A szerencsédien ember valószínű, hogy miután Bukarestben két hétig hiába keresett magának munkát, ájrt Brassóba, de a munkakeresés itt sem járt több szerencsével. Az elkészedett iparos napokig bolyongott a környék erdeiben, míg a végzetes tette határozta magát.

Kakasi Albert megrázó tragédiája szomorú fényt vet a mai állapotokra: Hatvanéves ácsmester volt Kakasi Albert, aki becsületben öszült meg, saját háza volt, de a munkanélküliség, a fojtogató adóprás a baróti erdőbe kergettek s ott a négygyermekes iparos fölakasztotta magát, hogy családjának nyomorát ne legyen kénytelen végignézni.

Kelet Svájcja — Bolgárország

A héber fascista. Zsidó motívumok a szófiai katedrálisban. Rev. M. Rosenstock tériit

Szófia, október közepén.

Ruszsukból az ország fővárosába jó és gondozott vasút vezet. Luxusmentes, egyszerű, pontos és megbízható, mint maga a komoly és hívságokat kerülő dolgos nép: a bolgár. Nem fedett indóházból vezet ki a vonat, hanem a vámbódé mellől, isten szabad ege alól. Jól öltözött vasúti személyzet és tisztaság, akárcsak a cseheknél.

Este van és a Dunáig hallatszik a város tompa zsvaja, de lent a vasutba való elhelyezkedés izgalom nélkül megy végbe, szinte csendben. Magam vagyok a fülkékben, de nem sokáig, mert a hordár behoz egy kalitkát két csipegő jószággal, egy egész szőlőtököt fekete nagy fűrtökkel, kosárba bélelt demionokat, kosarak és csomagok légióját. Végül jött, de hogy jött, gurult e földi javak tulajdonosa, egy kicsike, gömbölyű asszony, külön művészet volt, ahogyan a szük ajtón magát — hé rup! — belendítette. Kényelembe helyezkedett, irtózatosságot szuszogott, valami kedveset szólt hozzám, talán exkuzálta magát, hogy él a világon, nem értettem meg, de nem is bocsátottam meg neki és kimentem, hogy keressék társaságot.

A folyosón egy makrapipás fiatal ember támaszkodott neki fülkéje ajtajának. Fekete olaszos sapka a fején, szeméi a gyér világosságban kihívón villantak, no, mondom magamban, ez nyilván fascista. Rámenősen, nehegy azt higgye, nekem imponál az ő politikája, vagy pláne az ő világnézete, feléje megyek és kérdem:

— Sprechen Sie deutsch?

— Etwas, etwas! — adja vissza az agyára alól.

— Akkor, kérem, magyarázza meg nekem, milyen utvonalon jutok el Svilengrádba, a bolgár-görög határra? Görögországba akarok utazni.

— Miért éppen arra akar eljutni? Nem tudja, hogy ott állandó nyugtalanságok vannak?

— Tudom, tudom — mondom, hogy lássa, mennyire nem félek — de én szeretem az efféle izgalmakat. Háborús típus vagyok!

Erre bement, én utána. Bent egy éltebb ur ült, marconaképu, zord ember, ahogy a macedon komitácikat rajzolják a vicclapokban. A fascista kitétte a térképeit, a menetrendjeit, a háromszögletű műszereit, a távcsövéit. Végül, hogy megkontrázza az én speciális bátorságomat, kis browning-pisztolyt tett le. És átszólt a macedo-komitácinak:

— Hanocri haza...

— Ez a nazarénus az oroszlanbarlangba siet. Dedeagacs felé akar eljutni Szalonikibe, holott minden rendes ember Nis felé megy arra.

Megdöbentem, hogy ez az ember ahhoz a másikhoz héberül beszél.

— Gam ani achéchem! Én is közületek való vagyok — mondom — és nem nagyon kíváncsom az oroszlanbarlangba, éppen, hogy utitársakat keresek. Most már otthon vagyok!

Nagy kacagás, barátkozás, ölelkezés. A fascista elmondotta, hogy a bázeli kongresszuson volt, azóta folyton utazik és tervezi, hogy két hét múlva otthon lesz Lyonban. Átadta a névjegyet, amelyen ez állott:

N. MENACHEM

expert-, traducteur, juré prés les tribunaux
Allemand, anglais, bulgare, danois, esp., agnol,
hebreu, hollandais, italien, norvegien, polonais,
portugais, roumain, russe, serbe, suédois,
tchéque, yiddisch

Tel. Barre 5 — 11. 31. Rue Ferrandière — Lyon

Be akarván igazolni, hogy szabályszerű balkáni ember vagyok, átnyújtottam én is névjegyemet, amely felsorolta összes címeimet és méltóságaimat, kezdve a hitközségi póttagaságtól az összes egyesületeket, amelyeknek rendes, de hátrálékos tagja lennék. Erre ő egy másik névjegyet nyújtott át, ezen újabb címek voltak, amelyek az előbbin nem értek el. Viszonzhattam volna én is — hiszen jól felszerelten indultam utnak — olyan névjegyet, amely nem csak méltóságaimat, hanem foglalkozásomat tünteti föl.

De a browning még mindig ott ólálkodott a párnázott ülöhelyen.

*

A bulgáro-macedo-judeo csak Tatár-Bazarszik állomásig jött velünk. Ketten maradtunk N. Menachem ural, akit a francia kereskedelmi minisztérium küldött balkáni tanulmányutra és azért vihett revolvert magával és azért vásárolhatott magának annyi bolgár rózsaszalagot, amennyit éppen akart, mert diplomáciai utlevele volt és semmilyen határon nem kutatták a málháját.

Ledültünk és az egyenletes zakatolás elaltatott. Hajnal volt, hideg dérrrel, amikor fölbredtem. A fascista már nem volt ott. Valahol leszállott, hogy egy másik utirányban néhány órával előbb jusson el Szófiába. Belemélyedtem a páratlanul vad és szépséges panorámába; Kelet Svájcja megtáruult. Sziklás hegyek között tenyérnyi földek, amikből a dolgos nép veteményes kertet verejtékezett ki. Mindenfelé apró nagyablakos házak, a kicsiny tiszta

állomások előtt festői viseletben bolgár leányok és asszonyok habos lentől duzzadó orsóval, az alagutak előtt lombátorban marcona örök, pástortüz és víz-esés, Mezdra vidékén az ormokról már hómezők szikréznak. A sziklák közül feketeszemű, csontos emberek szállanak alá, mint ős-medvék, lomhán és biztonságosan. Pagodaszerű sziklák dus zöld mohával vonulnak el és az ember megéri a nép problémáit, a sziklák és fekete ércék gyermekeinek nyakas és elszánt hazaszeretetét.

Egy órányira Szófiától, Ivoguje állomástól már nyugodtabb a táj. A Vitoza völgyén gabona táblák húzódnak, a legelőkön bivalycsordák, az Iszker folyó keskeny ezüstje kigyózik a lapályon. Felbontakozik a város, egy fehér minaret szökik föl, azután gazdagon ragyogó aranykupolájával a dóm, „Alexander Nevsky“, a város ama részén, ahol a sárga királyi palota áll és Sándor orosz cár hatalmas lovasszobra. A gigantikus bizánci mű nagyon vonzott és ahogy leráztam magamról az ut porát, odasiettem. Egészen elkülönödvé áll, üres telkektől övezetten az ortodox székesegyháznak ez a szimblóuma, új épület, merész és nyers hatásokkal megkomponált freskóival. Belép az ember és egy véres kóp vágja mellbe. Profétát lát lehullott testtel, nyakából vér szivárog, a fejét szerencsén leány tartja ezüsttálacán, a bárdot szerencsén bőhér tisztítja a vértől. Felülről — bor és virág közül — római hölgyek és egy kényur kéjes vigyorgással nézi a torzalmat. És bent a roppant ívek alatt az ó és új testamentum illusztrációi hasonló művészi modorban. Nem lehet szabadulni annak a képnek döbbenetes hatás alá, amely Jauris leányának föltámasztását ábrázolja. Talita kumi! — jer, kelj föl leányzó és föltámaszkodó görnyedségében, halálos fehérségében, különösen tágranyilt vörösen erezett szemgolyóiban annyi a vad pátosz, mint a Rilla hegy égbetörő bérésein.

Keresek valamivel enyhébb, idegeket megnyugtatóbb képet és fönt, a dóm egyik szárnyának a kupoláján nemesvonalu megrajzolással fellegek között angyalokat találok. Nagy csillag körül világoskék pánt, ebben a zsidó jelvények: középen hét-águ gyertyartó, a tizparancsolat és a főpapi süveg. Lehelletszerű finomsággal, áhitatos megsejtéssel megkomponált kép. Általában az ó-testamentum témái nyugalmasabb felfogásban vannak megfestve, mint az új testamentumbelieké. Egy pap, aki vidékről jött és aki kedves közvetlenséggel magyarázgatott, ennek is megadta az értelmét.

— Csak nem gondolja, hogy a Bibliának a mi templomainkban csinálunk propagandát. Mi az új testamentum alapján állunk és a maguk vallását csak ős-vallásként kezeljük. Ha van kedve hozzá, szívesen megvitaom önrel ezt a dolgot!

Azonban semmi kedvem nem volt hozzá, hogy ezzel a görögkeleti lelkipásttorral, aki olyan szpen beszélt németül, mint egy bolni, vagy königsbergi evangélikus pap, hitvitát folytassak.

Elhárítottam a megüsztelő invitalást, de ő nem tágitott, a legszebb lelki torna az ilyen hitvita, mondotta, a kezembe nyomott egy névjegyet és megkért, látogassak el hozzá föltétlenül délután négy és hat között. Zsebrettem a névjegyet és kint a szent szinódus palotája előtt vettem elő. Rev. M. Rosenstock, az angol bibliatársulat misszionáriusához volt szerencsém.

Naiv ember, gondoltam, vagy elszánt kalandor. hogy a spanyol zsidók hazájában remél sikereket. Idegesen eltéptem a névjegyet és néztem a palota frontján a gyönyörű mozaikot. Három pátriáká tanácskozik. kehely az asztalon és könyvek. Mosolyogtak. Rajtam, vagy rev. M. Rosenstock uron.

Az első órák tapasztalatai és impressziói a szép és szomorú bolgár fővárosban. Szabó Imre

STANIOL

gyárraktár

Lepage - Cluj Kérjen ajánlatot!

— Az első premier-vacsora az Ujságíróklubban. A szombati nagyszerű megnyitást után az Ujságíróklub csütörtök este a „Fecskefészék“ bemutatója után rendezti első premier-vacsoráját. A vacsora után egy kiváló kolozsvári orvos népszerű hipnotikus előadást tart.

M
a
A vádlott

(Budapesti
sitőjától.) A
indított kom
gyalásán, mel
tását, Hébelt
felpattanva
hogy egyik
ismerte bánt
Az elnök
intézve kérd
dornak hívja
egy másik vá
másik egyén
kihallgatások
erről a det
Vrana Róber
ségi detektív
bemondása u
Ezután S
gatása köve

Pellj

(Páris, o
tól.) Petljur
tanuvallomá
pogromok v
iotta. hogy
vetlen alant
vostanhalla
zelve a pog
rettentő jel
kódésének e
gatott kato
kiáltások k

— Eljen
atyuskánk!
Petljura
kurovba ér
a zsidó kül
hozzá.

Schlumb
orosz emig

A bud
de a
a
Szaba

(Budape
tőjától.) A
egyetenem
klauzusz en
táció után,
tan teltek
vagy zava
folytatolag
Az egyetlen
hallgatókat
teljes rend
hogy az e
előadások r

Ezzel a
ban a müe
zésü bajtár
amelyet Ró
meg. Az ü
tot fogadta
ifjúság kö
fentartását
A javaslat
a magyar
mérnököke

Budape
ténelmi dr
rendőrség
akiket azo
badon boc
tak ellen k
tatja a kib
Megirtu
Scheuer J

Plüsch kabátok gőzölése, szőrmebundák tisztítása legolcsóbb Cink-nél Cluj

Megkezdtek a tanuk kihallgatását a budapesti kommunista bünperben

A vádlottak a tárgyaláson a közönség soraiban felismerték bántalmazóikat. Schweinitzer rendőrtanácsos vallomása

(Budapest, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Szántó Zoltán és társai ellen megindított kommunista összeesküvés per mai tárgyalásán, melyen megkezdtek a tanuk kihallgatását, Hébelt Ede dr., a vádlottak egyik védője felattanva helyéről, bejelentette az elnöknek, hogy egyik védelem a közönség soraiban felismerte bántalmazóját, aki hivatásos detektív. Az elnök a vádlott által megjelölt egyénhez intézve kérdését, az kijelenti, hogy Sohar Sándornak hívják és államrendőrségi detektív. Erre egy másik vádlott is felgrott helyéről és egy másik egyévre mutatott rá, kijelentve, hogy kihallgatásakor az is bántalmazta. Az elnök erről a detektívről is megállapítja kiletét: Vrana Róbertnek hívják, szintén államrendőrségi detektív. A detektívek személyi adataik bemondása után eltávoztak.

Ezután Schweinitzer rendőrtanácsos kihallgatása következett, ki a rendőrség politikai

osztályának helyettes vezetője s aki elmondja, hogy 11 kommunista összeesküvést leplezett le. Schweinitzer elé az elnök különböző fényképeket tár, amelyekre álnevek vannak felírva, valamint titkos irásokat mutat fel neki. Schweinitzer egymás után felismeri a fényképekben Kun Bélát, Landler Jenő népbiztost és Szántó Zoltánt.

Az elnök azt kérde Schweinitzertől, igaz-e, hogy a vádlottakat bántalmazták. Schweinitzer kijelenti, hogy ez valótlán, ellenben igaz az, hogy a vádlottakon olyan gyorsan ütöttek rajta, hogy nem tudtak megszervezkedni s így mindent beismertek. Kijelenti, hogy a Vágpárt akkora mennyiségű röpiratot terjesztett, hogy ezeknek előállítás költsége csak moszkvai finanszírozással volt előállítható.

A vádlottak annak idején mindent beismertek, mikor fényképmásolatban bemutatottak előttük a kompromittáló okmányokat.

Petljurát vádolják a Schwartzbarth-pör reakciós tanui is

(Páris, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Petljura gyilkosának pörében ma érdekes tanuvallomások hangzottak el. Az ukrainai pogromok vizsgálóbizottságának elnöke azt vallotta, hogy az összes pogromokat Petljura közvetlen alantassai szervezték meg. Grimberg orvosnagyhatalmú, aki a proskurowi kórházban kezelte a pogromokon megsebesült zsidók ezreit, retentő jeleneteket beszél el háromnapos működésének emlékeiből. Elmondja, hogy a berugott katonák elvetemedett gaztetteiket ilyen kiáltások közben követték el:

— Eljen Petljura generális, a mi jó atyuskánk!

Petljura a pogrom harmadik napján Proskurowba érkezett és kirugatta hadiszállásáról a zsidó küldöttséget, amely könyörögni ment hozzá.

Schlumberg, egy konzervatív meggyőződésű orosz emigráns azt vallja, hogy a gyilkos

Schwartzbarth nem volt bolsevista agitátor és nagyon hihető, hogy a maga belső elkeseredéséből cselekedett. Az első orosz köztársasági kormány a Kerenszky-kabinetnek egyik volt minisztere, Liomszky, azt állítja, hogy Petljura közvetlenül felelős az ukrainai zsidómészárlásokért. Ő megkísérelte számtalanszor, hogy közvetítsen a tábornoknál, de Petljura hajhatatlan maradt és gonosz kifejezésekkel, röhögve mondogatta minden rimánkodásra: — Csak gyilkoljátok őket! Nem kár értük! Egyes tanuk vallomásaiból olyan idegrázó részletek derülnek ki, hogy a hatóságok megkettőzték a tárgyalóteremben és a törvényszéki palotában örökösödő rendőrlégénységet. Mert a hallgatóság magatartása fenyegető kezd lenni. Páris népét bizonyos pillanatokban csak nagyon kevés választja el attól, hogy a tárgyaláson jelenlevő ukrán és orosz fehér tiszteket, akik bizonyos tekintetben részesek a pogrom borzalmaiban, agyon ne verje.

A budapesti egyetemeken helyreállott a rend, de a bajtársi egyletek tovább tiltakoznak a numerusz klauzusz enyhítése ellen

Szabadon bocsájtották a »Nagyasszony« előadásakor előállított tüntetőket

(Budapest, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi nap folyamán a budapesti egyetemen előfordult zsidóverések és a numerusz klauzusz enyhítése ellen megkezdett élénk agitáció után, ma az összes fakultásokon nyugodtan teltek el az előadások, semmi csoportosulás, vagy zavarkeltés nem történt s az előadások folytatódólagosan is zavartalanul folynak tovább. Az egyetemek épületeibe csak igazolt egyetemi hallgatókat engednek be. A műegyetemen is teljes rend uralkodik. Általában megállapítható, hogy az egyetemeken helyreállott a rend, az előadások mindenütt zavartalanul folynak.

Ezzel a megnyugtató tényrel szemben azonban a műegyetemi hallgatók Hungária elnevezésű bajtársi egylete ma nagygyűlést tartott, amelyet Rochringer Sándor professzor nyitott meg. Az ülés lezajlása után határozati javaslatot fogadtak el, mely szerint a műegyetemi ifjuság követeli a numerusz klauzusz további fentartását és a nosztrifikálás megszigorítását. A javaslat kötelezővé kívánja tenni azt, hogy a magyarországi üzemekben kizárólag magyar mérnököket alkalmazzanak.

Budapest, október 24. Szomorj Dezső történelmi drámájának szombat esti előadásán a rendőrség számos botrányokozót állított elő, akiket azonban igazoltatásuk után azonnal szabadon bocsájtottak. A rendőrség az előállítottak ellen közcenszendorozás címén tovább folytatja a kihágási eljárást.

Megirtuk, hogy Zapka Kálmán hírlapíró, Scheuer Józsefet és Filip Lászlót, akik a szín-

ház karzatáról a földszintre büzbombákat dobtak, a rendőrség még pénteken őrizetbe vette. Nevezettek a rendőrség ma reggelig őrizetben is tartotta, majd kihallgatásuk után szabadon bocsájtották őket. Az eljárást ellenük is megindítják s a kerületi rendőrbíróság a tárgyalást legközelebb meg is tartja ügyükben.

Ezzel egyidejűleg a magyar főváros népszínházi bizottsága ma feltizenkettőkor ülést hívott össze, amelynek az volt a célja, hogy megvitassák a »Nagyasszony« Nemzeti Színházi előadásának ügyét. Miután azonban az ülésre rövidesen megérkezett a hír, hogy a darabot levették a műsorról, az ülés összehívása tárgyalanná vált és szétoszlott.

Hölgyeim! 5000 drb.

filcz-kalap

a legújabb bécsi formákban 200 leitől kerül eladásra. A legdrágább azonban csak

280 lei.

CARMEN

kalapszalonn, Cluj, Cal. Victoriei 4. (Kossuth L.)

HIREK

Kelet az egyetemes erdélyi és bannagi közönség napilapja. Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Marton Ernő. Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napra

Szerda

5638. Tisri 30.
Ros chodes
1927. okt. 26.

— Mihály király születésnapja. Kolozsvár társadalmá és hivatalos hatóságai ma ünnepezték meg Mihály király születésének évfordulóját. Ebből az alkalomból az összes felekezeti templomaiban hálaadó istentisztelet volt, ahol a katonai és polgári hatóságok kiküldöttéi és a kolozsvári konzuli kar is jelen volt.

— A bolgár király Prágába utazik. Prágából jelentik: A »Vecserni List« című prágai lap arról értesül, hogy Boris bolgár király a mai nap folyamán ideérkezik, akit Masaryk elnök személyesen fogad. Ezzel egyidejűleg Boris atyja, Ferdinánd exkirály is látogatást tesz Prágában. Noha hivatalos helyen erősen hangsúlyozzák, hogy a látogatás tisztára magánjellegű, egyes körök különböző összefüggéseket látnak a látogatásban az utóbb lezajlott balkáni eseményekkel.

— A magyar képviselőház törvénybe iktatja Kossuth Lajos emlékeztét. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház ma újra megkezdte ülését. Mindjárt az ülés megkezdésekor Bethlen miniszterelnök benyújtotta törvényjavaslatát Kossuth Lajos emlékének törvénybe iktatásáról. A törvényjavaslat hangsúlyozza, hogy amikor Magyarország a parlament épülete előtt közlekedéssel márványban örökíti meg Kossuth történelmi alakját, ugyanakkor az országgyűlés is le akarja róni háláját a magyar alkotmányos szabadság és egyenlőség lánglelkű apostola iránt, aki a magyar nemzet újjászülése, egysége, függetlensége, alkotmányos fejlődése s szabadsága körül szerzett érdemeket.

Megjavítják a Szimplon Expressz közlekedését. A napokban ért véget Prágában az érdekelt államok vasutügyi konferenciája, amely a Középeurópa és Nyugateurópa közötti közlekedés megjavításával foglalkozott, valamint a Kelettel való vasuti összekötés kérdésével. Ebben a tekintetben a konferencia elhatározta, hogy Tripolisz és Haifa között autójáratot szerveznek, amely bele fog kapcsolódni a Jeruzsálem és Kairó között már létező autójáratba és így állandó csatlakozása lesz a Szimplon Expresszhez. Elhatározták, hogy a Trieszt—Zágráb—Zombolya—Bukarest, valamint a Belgrád—Szófia—Konstantinápoly vonalon másodosztályú hálókocsikat állítanak be. A menetdíjak tekintetében egyfelől angol, francia és svájci viszonylatban, másfelől pedig szerb, bolgár és török relációban megállapodás jött létre, hogy azokat csökkenteni fogják. Ugyancsak olcsóbb lesz Páris és Konstantinápoly között a csomagszállítás is. Az expressz menetbességét is felemelték, úgy, hogy Páris és Bukarest között az út lényegesen meg fog rövidülni. Németországnak azt a javaslatát, hogy a Szimplon Expressz egyik szerelvénye Berlinből induljon Ausztrián, Magyarországon, Jugoszlávián és Törökországon át Keletre, a konferencia technikai okokból elutasította.

— Egy újpesti munkás leszurta hűtlen kedvesét. Budapestről jelentik: Az újpesti Egyesült Izzólámpagyár telepén Henri József 19 éves munkás Lehoczki Máriát, régi szerelmét, akiről megtudta, hogy hűtlenkedik, a gyár telepén üldözöbe vette s előbb vállába, majd hátába és mellébe beleszurta kését. A lány a földre roskadt, mire Henri feléje térdelt s még kétszer beleszurta kését. Azután a vadászkest magába döfte és nyomban holtan összeesett. A mentők a leányt haldokolva szállították el a kórházba.

gár leányok és
óval, az alagutak
asztortúiz és víz-
már hómezők
eszemű, csontos
vék, lombán és
dus zöld moha
erti e nép pro-
k gyermekeinek

állomástól már
gabona táblák
az Iszker folyó
Felbontakozik
fól, aztán gaz-
óm, „Alexander
a sárga királyi
nas lovasszottra.
onzott és ahogy
tettem. Egészen
ten az ortodox
épület, merész
reskóival. Belép
ellbe. Profétát
szívárog, a fe-
cán, a bárdot
felülről — bor
s egy kényur
Es bent a
mentum illusz-
Nem lehet szá-
s hatása alól,
sát ábrázolja.
és föltápász-
ségében, külö-
szemgolyói-
a hegy égbe-

ket megnyug-
szárujának a
l tellegek kö-
kölül világos-
középen hét-
főpapi süveg.
megsejtéssel
stamentum té-
ak megfestve,
pap, aki vi-
ggel magya-
lét.
bíliának a mi
t. Mi az új
guk vallását
kedve hozzá,

! hozzá, hogy
ki olyan szé-
vagy königa-
sak.

st, de ő nem
lyen hitvita,
névjegyet és
enül délután
gyet és kint
el. Rev. M.
issionáriusá-

ant kalandor,
el sikereket.
em a palota
pátriáká ta-
yvek. Moso-
stock uron.
ssziói a szép
abó Imre

Kérjen
ajánlatot!

Ujságíró-
yitást után
cskefészek
accoráját. A
os népszerűt

Cluj

A frakkos Hamlet kolozsvári előadása.

A nagy várakozás, amelyet a frakkos Hamlet kolozsvári előadásához fűztünk, be kell vallanunk, nem nyújtotta azt az abszolút művészi kielégülést, amelyet vártunk tőle. Pedig az előadás, egy-két nagyon is disszonáns és bántóan dilettáns hangot fogó szereplőtől eltekintve, nagyvárosi nivón mozgott. Kétségtelen, hogy a problémák és gondolatok, amelyeket Hamlet a színen elreccitál, *önmagukban* a mai ember problémái és gondolatai is, helyesebben minden korok tépelődő, finomművű lélekkel megvert emberé, aki a tettben megszakítását látja az élet szédületes folyamatának s tudja: a tett sem old meg semmit. De — s ezen a de-n van a hangsúly — a dráma nyelvezete, ódon, jambikus lendülete, antik kifejezőmódja nem abszolút harmóniával hangzik frakkos urak szájából. Az a tulzott vallási és társadalmi mentalitás sem egészen korszerűsíthető, ami a középkori királyi udvar minden megnyilvánulásából felénk csap. És végül is: a mai királyok sem frakkban ülnek trónjaikon s a mai királyi udvarok nem éppen orgyilkosok tanyái: Ha Hamlet alakját mentesíteni lehetne, *különválasztani a miliőtől*, akkor, nos akkor: nem okozna semmi disszonanciát a frakk. — Az öltözetekben megnyilatkozó szokatlanságot azonban teljesen feledtette velünk az előadás megragadó jósága, helyesebben Táray Ferenc feledhetetlen alakítása, mely mindvégig mélységeket, az emberi lélek legmélyebb-ről felbuzgó vergődéseit szolgáltatta meg Táray nagy színész, ezt tegnap este feltétlenül bebizonyította. Mellette *Petróczy Alice* tűnt ki hangjának érzelmes modulációjával, Polonius szerepében pedig *Mihályffy* excellált. *Janovics* dr. alakítása nem simult a frakkos miliőhöz. *Póór Lili* azonban vergődéseiben is modern asszony benyomását tette. Figyelemreméltó alakítást nyújtottak *Kemény* és *Hoykó*, a sírásó szerepében *Leóvey*, míg a többi szereplők, különösképpen *Lantos*, disszonánsan illeszkedtek bele a különben egységes és kitűnő előadásba.

A latin írást akarja Kemál Törökországban meghonosítani. Konstantinápolyból jelentik: A Kemál-párt regnap lezajlott pártgyűlésén Izmed-basa miniszterelnök bejelentette, hogy tanulmányozás alá vette azt a kérdést, vajjon az analfabétizmus leküzdésére nem-e volna helyesebb az arab írás helyett a latint behozni.

Egy kolozsvári orvos balesete. A kolozsvári ügyészséghez ma délelőtt szűkszavú értesítés érkezett arról, hogy dr. Nicolae Pop kolozsvári orvost Alexandru Pop közjegyző fiát, a törvényszéki fogház orvost, vadászat közben súlyos baleset érte. Közlekedési részleteket nem árul el a távirat. Hogy a sebesülése komolyabb kell legyen arra vall, hogy édes apját Pop közjegyzőt tegnapelőtt táviratilag Zilahra hívták.

Egy-egy évi börtönre ítélték erőszak miatt a szamosfalvi repülőosztály egyik tisztjét és altisztjét Ma délelőtt hirdette ki a kolozsvári hatodik hadtest hadbírósa az ítéletet *Joanovici* repülőhadnagy, valamint *Grigorescu* és *Petrilan* törzsőrmeester büntetésében, akik ellen erőszak miatt emelt vádat a katonai ügyész. A vádirat szerint *Joanovici* hadnagy még a múlt esztendőben emiatt szolgálatot teljesített a szamosfalvi repülőterén, az osztály kabinjában megismerkedett *Barta* János kolozsvári fodrászszal és feleségével. Amintán a házaspár lekéste az utolsó autóbust is, gyalog akarták elhagyni a repülőteret, mire *Joanovici* hadnagy rendelkezése egy patrul elfogta és elhurcolta felesége mellől *Barta* Jánost. Az egyedül maradt asszonyon *Joanovici* hadnagy erőszakot követett el, majd bekísérte a repülőterre és ott átadta *Grigorescu* és *Petrilan* törzsőrmeestereknek, akik ugyancsak erőszakot követtek el a védetelen és kétségbeesett asszonyon. A katonai ügyész súlyos büntetést kért a vádlóakra. Majd *Mircea Georgescu* védő tartotta meg védbeszédét, aki azt igyekezett bizonyítani, hogy nem fogan fenn erőszak, mivel *Bartáné* jószántából követte *Joanovici* hadnagyot. A védbeszéd elhangzása után a hadbírósa ítélethozatalra vonult vissza, majd rövid tanácskozás után meghozták az ítéletet, mely szerint a hadbírósa *Joanovici* hadnagyot és *Grigorescu* törzsőrmeestert egy-egy évi börtönre, *Petrilan* törzsőrmeestert pedig távollétében egy és fél évi börtönre ítélte. A katonai ügyész az elítéltek azonnali letartóztatását kérte, amit a hadbírósa el is rendelt.

Fehér akácvirág.
a legjobb orosz dal. Csudaszép magyar szöveggel 36 Lei. Mindenütt kapható.

Csalás és beförési kísérlet miatt Prágában letartóztatták Schwarzenberg Edmond herceget

Prága, október 25. Vasárnap nagy feltűnést keltő letartóztatás történt. Késő este detektívek jelentek meg az előkelő Passage-szállóban és felszólították a 30 éves herceg Schwarzenberg Edmondot, hogy kövesse őket a rendőrségre. A herceg öccse a Schwarzenberg-hitbizomány jelenlegi majorátusának, Schwarzenberg Adolf hercegnek. A letartóztatásra az adott okot, hogy a National Cash Register Co. család címén följelentést tett a prágai rendőrfőnökségen a herceg ellen, aki a cégnél

négy darab regisztráló pénztárt rendelt, azonban nem fizette ki, hanem mélyen a számlázott ár alatt eladta.

Schwarzenberg Edmond herceg nemrégiben egy színésznőt vett feleségül és a házasság következtében nézeteltérés támadt közte és a család többi tagjai között. A hercegi család kizárta Schwarzenberg Edmondot az örökségből és csak egy 5 milliós kötött bankbetét tett le nevére az egyik prágai bankban. A herceg csak a kamatozatot élvezhette, amelyeket

sietett is két évre előre folytani. Mivel azonban a herceg életmódja nem állott összhangban korlátolt jövedelmével, különböző kétes-hírű egyénekekkel szövetkezett és nem egészen jogos utakon próbált pénzhez jutni.

Kihallgatása alkalmával Schwarzenberg Edmond herceg beismerte bűnösségét és bevallotta azt is, hogy október 25-re

betörést terveztek a National Cash Register Co. helyiségeibe.

Hétfőn délután a herceg vallomása alapján öt további letartóztatás történt, azonban úgy tudják, hogy még további cinkestársaik után is nyomoz a rendőrség.

Hétfőn este Prágába érkezett ügyvédje kíséretében Schwarzenberg Adolf herceg, a hitbizomány jelenlegi ura és kijelentette a rendőrségen, hogy kész minden anyagi kárt megtéríteni, ha beszüntetik a további eljárást öccse ellen. A feljelentés visszavonása eddig még nem történt meg, sőt újabb feljelentések érkeztek Schwarzenberg Edmond ellen.

Ferencz József dédunokája egy osztrák gyáros unokahugát vette el feleségül. Bécsből jelentik: Ferencz József dédunokája, Windischgrätz Ernő herceg a napokban áttért a görögkatolikus hitre és feleségül vette Offenheim Vilmos osztrák gyáros unokahugát. Ismeretes és érdekes körülmény, hogy a herceg anyja, Windischgrätz Erzebet, a becsi szociáldemokrata párt tagja. Egyébként első eset, hogy a Habsburg dinasztia sarja elhagyja a katolikus hitet.

A szovjet végrehajtóbizottsága kizárta Trotskijt és Zinovjevvet. Moszkvából jelentik: Bár már erre vonatkozólag többször előbb is érkeztek híradások, most újabb jelentés szármal be arról, hogy Trotskijt és Zinovjevvet kizárták a szovjet központi végrehajtóbizottságának kebeléből. A két vezér november elején már nem is jelenhet meg a szovjet kongresszusán. Valószínű, hogy ezzel a szovjet nem némitotta el az ellenzékert, mert Trotskij és Zinovjev táborra egyre növekedőben van.

Shanghaiiban elraboltak husz gazdag kínait. Shanghaiból távirat ozzák, hogy a nemzetközi egyezményes területen elő gazdag kínaiak között nagy az izgalom, mert mintegy husz gazdag kínait elraboltak. Az emberrablók 250.000 dollárig terjedő váltságdíjakat követelnek, amelyeket a kommunista pénztárakba fizetnének be. Hír szerint több gazdag kínai kivándorolt. A helyzetet komolyan tartják.

* Bárhol hirdetett könyvet megvehet az Uj Kelet könyvosztályában.

Téli tűzifa
szükségletünket szerezjük be idejében a

„Calcit”
rt.-nál Cluj, Strada Gen. Dragalina 9. Tel. 11-06.

Házhoz szállítva:

I-a bükkszász tűzifa ölenkéntL.	1400
I-a bükkszász aprítva 1000 kg. . . .L.	900
I-a hántott tölgy " 1000 " . . .L.	1000
I-a bükkszász " 1000 " . . .L.	800

Tisztviselők és munkásoknak kollektív alapon fizetési kedvezmény

A kolozsvári Román Opera tegnap esti zeneünnepélye. A nagyon bevált zeneünnepélyek sorában a tegnap esti újabb értékekkel szaporította az operai előadások sorját. Egy fiatal baritonista: *Teodorescu* mutatkozott be ezúttal, sok sikerral. *Chicideanu* meleg, színes tenorja újabb nemes modulációkkal bővült. A táncszámok közül ezúttal a legnagyobb feltűnést *Osváth Klára* tette, aki egy Bretán Mihlós komponálta tánc keretében bebizonyította, hogy kivételes elhivatottságu táncosnő, csupa kecs, kedvesség és szokatlan báj jellemzi mozdulatait. Egy csapásra meghódította a közönséget. *Szilágyi Berta* a megszokottan jó, sőt excellens volt.

Ha kottát rendel
forduljon az ország legnagyobb szaküzletéhez, **Moravetz** Timisoara céghez, gyorsan, pontosan és mindenkor a legolcsóbb árban kapja. Jegyzékek ingyen.

Befejeződött a londoni nemzetközi sakkverseny. Londonból jelentik: A Londonban megtartott nemzetközi sakkverseny tegnap befejeződött. Az első és második helyen nyolc ponttal Nimzovics Tartakoverrel osztozik, a harmadik helyre Vidmar került, a negyedikre Bogoljugov, utának Réthy, Vinter, Colle, Thomes, Bürger és Yates következnek.

Kielégítően folynak a repülőmanőverek. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter jelentése szerint a vasárnapi repülőmanőverek kielégítő eredménnyel folytak le. A gyakorlatok célja volt a lehetőségek ismerete alapján az aviatika felhasználása. E célból a fővárosba koncentrált összes repülőgépek és személyzetük kitűnően teljesítették feladatukat. A manőverek alkalmával csupán jelentéktelen kisebb incidensek fordultak elő.

Erdélyi ankét a munkanélküliség ellen. Bukarestből jelentik: Chirculescu munkügyi miniszter elnöklelte alatt Lupu és Tararescu miniszterek részvételével a minisztériumok delegátusainak jelenlétében megtartott ankét volt Bukarestben. Minthogy a munkanélküliség a csatolt területeken a legnagyobb, a tanácskozáson elhatározták, hogy legközelebb Erdély valamelyik ipari centrumában ebben a tárgyban országos ankétet rendeznek, amelyre meghívják a közigazdasági és ipari vezetőembereket is.

Kutyás gramofon LE PAGE-nál
Kérjen jegyzéket

Fiatal marad örökké, ha **MARIA S eplő** remet használ
rtalmatlan! Hatásért felelősség! **Ára 35 lei.** Három tégelyt díjmentesen küld a fölerakat: **CSÁSZÁR-patika, Targu-Mures**

K
Az u

A de

(Bucures Kelet tudósít hogy a pénz tüzte ki az u arányu mu téria megl mennyi pénz tianu Vintil az okokat, szükségessé

A pénzü összeírassal kivetések is esztendőben hogy az egy szorosokra téseknél kü gazdasági bi téntek mélt lyeen tulma delmét. Ugy

méltány ingatlan tulajdon

amelyeknél

Iparpár 23 itán me cial-ban kó szerint a kó ták az ipar ményeket: műszövényá Brassó.

Törvény ről. Bukare előfordult s lámái még piacon, ism infláció ide dolatát. Hü mtr készül

Egyesült leizalogn

Revizá

Zürich	London
Páris	Milano
Prága	Budapest
Belgrád	Bukarest
Varsó	Bécs
Berlin	

Szá

S

Közgazdaság

Az új adóügyi összeírás orvosolni akarja az 1923-ból származó sérelmeket

A december tizedikén kezdődő összeírásokat február végéig befejezik

(Bucuresti-Bukaresti, október 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap röviden jelentettük, hogy a pénzügyminiszterium december 10-ikére tűzte ki az új adóösszeírás megkezdését. A nagyarányú munka előkészítése érdekében a miniszterium megbeszélése hívta össze az ország valamennyi pénzügyi felügyelőjét, akik előtt Bratianu Vintila pénzügyminiszter kifejtette azokat az okokat, amelyek az új adóügyi összeírást szükségessé teszik.

A pénzügyminiszter fejtegetése szerint az új összeírással orvosolni akarják az 1923. évi adó-kivetések igazságtalanságait, amelyek a jelen esztendőben még intenzívebbek lettek, mint-hogy az egyeneseadókat automatikusan háromszorosukra emelték fel. Az 1923. évi adó-kivetéseknél különösen a hegyvidéki lakosság mezőgazdasági birtokainak megadóztatása körül történtek méltánytalanságok, amennyiben sok helyen túlmagasán állapították meg azok jövedelmét. Ugyancsak

méltánytalanságok történtek a városi ingatlanok körül, különösen pedig a tulajdonosok által lakott házak megadóztatásánál,

amelyeknél 1923-ban az 1914. évi lakbérjөve-

delem háromszorosát vették alapul és gyakran ezt a jövedelmet is túlmagasra értékelték, hogy azután 1927-ben az adórevízió során az 1923. évi jövedelemmegállapítás háromszorosát vegyék alapul, ami természetesen fokozta a régebbi igazságtalanságokat.

Az új adóösszeírásnak másik motívuma az, hogy az egyenesadótvörvény 75. szakasza világosan kimondja, hogy az adóügyi összeírást minden négy évben meg kell ismételni, úgy, hogy 1927 december 31-én lejár az 1923. évi összeírás érvényessége. Végül pedig

az új összeírás azért is szükséges, mert meg fogja mutatni az ország valószínű gazdasági helyzetét

és ennek alapján fognak az új adó-kivetések megtörténni.

Az összeírás december 10-ikén kezdik az egész ország területén és legkésőbb 1928 február végéig be is fejezik. A jövő évi adó-kivetések tehát az új összeírás, valamint az adóvallomások adatainak összehasonlítása alapján fognak történni. Az adóösszeírás munkálatokra vonatkozólag a pénzügyi inspektorok megfelelő utasítást kaptak, amelyek értelmében az összeírás különböző bizottságok fogják elvégezni.

örzésének megszervezéséről. Ezzel kapcsolatban hírlik, hogy a Banca Nationala a jövőben nagyobb mértékben fog hitelnyújtással a pénzintézetek rendelkezésére állani.

Lakásépítő szövetkezet alakul Kolozsváron. Párhuzamosan a háztulajdonosok bankalapítási akciójával, de attól függetlenül egy nagyarányú lakásépítő szövetkezet van alakulóban Kolozsváron. A vállalat, amelynek alapítói között van Anastaziu tábornok, Balan Illés püspök, dr. Baritiu Simon és más közéleti előköltségek, terv szerint 50 millió lejfel indúlna meg, később azonban külföldi tőke segítségével fokozza aktivitását. Az alapítók most becsatolták ki a részvényalírási ivateket és 1928 január elején megtartják a vállalat ala-

kuló közgyűlést. Az előzetes kalkulációk szerint a létesítendő vállalat építkezései 50 százalékkal olcsóbbak lesznek a jelenlegiekénél. A szövetkezet ezenkívül olcsó kölcsönöket fog folyósítani és olcsó építőanyagokat fog beszerezni tagjai részére.

Művészlemezek EDISON-nál
Tánclemezek

MEGHIVO.

A cluj Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanács tolyo évi október havi teljes ülését október hó 29-én (szombaton) este 7 orakor fogja megtartani a Kamara közgyűlést termében (Calea Victoriei 51. sz. II emelet) a következő

NAPIRENDDDEL:

1. Az ülés megnyitása.
2. Az ügyvezető igazgatóság jelentése.
3. Ügyforgalmi jelentés.
4. Számvizsgáló bizo tság f. évi október 18-iki jegyzőkönyve a jun. 1.—augusztus 31-ike közötti pénztári forgalomról.
5. Két tirkár megerő-ítésére javaslat.
6. Tanulmányi állandó bizottságok megválasztása.
7. A kamarai kinevezési és előléptetési bizo tságba egy tag kijelölése.
8. A pénzügyi bizo tság megválasztása.
9. Nyugdíj szabályat jó áhagyása.
10. A romániai kereskedők és iparosok jóléti és gondoskodó egyesülete.
11. Külföldi cégek ipari és kereskedelmi gyakorlat.
12. A C. F. R. szolgálat újjászervezése.
13. Esetleges javaslatok, melyeket kérünk írásban a titkári hivatalhoz benyújtani (Belkezélesi szabályzat 29. szak.)

A Kereskedelmi és Iparkamarák újjászervezéséről szóló törvény és végrehajtási utasítás 12. szakasza értelmében az Igazgató Tanács csak az öt alkotó tagok abszolút többségével tanácskozhatnak, a 18. szakasz 1. bekezdése szerint pedig azok a tanácsstagok, akik 3 havi ülésen egyfolytában nem vesznek részt szabályszerű szabadság nélkül, lemondottaknak tekintetnek és a tanács helyüket üreseknek nyilvánítja ki.

Ha a tagok a fent összehívott gyűlésen nem jelennek meg a szükséges számban, az Igazgató Tanács 1927. október hó 30-án d. e. 10:30 órakor ugyanazon helyen és ugyanazzal a napirenddel új ülést fog tartani, még az esetben is, ha a tagok csak egy negyedrésze fog megjelenni.

Cluj, 1927. október 20.

Ing. I. F. Negruțiu s. k. Nicolae Căciulă s. k.
elnök. főtirkár.

Pályázati felhívás.

A cluj Zsidó Kórház-Egyesület igazgatósága az egyesületnél szervezendő

titkári állásra

nyilvános pályázatot hirdet. Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy ajánlataikat igényeik megjelölésével f. évi november hó 3-ának d. e. 12 órájáig dr. Sebestyén József ügyvezető elnök irodájába (Cluj, Piata Unirii No 20.) adják be.

A Friedmann - malom és ételolaj gyár

Cluj, vasuti állomás mellett teljesen új felszereléssel, újból

megkezdte üzemét.

Minimális díjazással vállal mindenemű örleményt prompt határidőre, díjmentes szállításra

Tőzsde

A piac ma kissé megszilárdult és lanyhuló kínálat mellett a kereslet megerősödött.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Paris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich ..	3126-3130			481	3125	11025	13663	65089	182925
Newyork	161-16150	51840	51840	2547	161	57150	70820	3275	
London ..	788-789	252550	2525 1/2	12406	790	2783 1/2	344970	18440	48710
Páris ..	640-645	203525	2035	—	636	224370	2780 1/2	13252	39231
Milano	890-895	2834	2834	139 1/4	886	3122 1/2	3872 1/2	18460	546 3/4
Prága	478-479	1536	1536 1/2	—	480	1693 1/2	209370	—	296 1/2
Budapest	2835-2840	9067 1/2	9065	—	2835	—	1239	59040	
Belgrád ..	—	913 1/4	913 1/4	—	283	1006 1/2	1247 1/2	5945	175
Bukarest	—	322	322	1590	—	355	44025	21	62 1/2
Varsó ..	—	5812	5810	—	1880	6410	7940	37865	
Bécs	2290-2295	7320	7320	—	2292	806870	—	47649	
Berlin ..	3870-3875	12378	12380	—	3872	13647	16910	80590	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 322. Paris 1590. Budapest 355 Bécs 44025 Prága 21.

Siessen

megvásárolni a „HERMES“ legújabb kiadású téli menetrendkönyvét,

mert lekésik a vonatról!

A 120 oldalas könyv ára csak 50 lej. — Kapható mindenütt.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állásajánásoknak 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Feligés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetéseknak 150 lej.

**Hazasuladók figyelme-
be!** Urak és hölgyek, forduljanak bizalommal a „Schaden“ házasságközvetítő irodához. Homorodul de jos, jud. Satu M. Mely nagy összeköttetései folytán a legbiztosabb eredménnyel közvetít. Válaszbélyeggel ellátott leveleket a fenti címre kérünk. 3347

Egy 45 literes rézüst eladó. Karolina-tér 1. sz.

Hajhullás

és hajkorpa ellen legjobban az „Egger-Petrol“ kapható minden gyógyszerárban és drogériában

A Honvéd-utca közelében kiadó november 1-ére kétszer 1 szoba konyha, előszoba, éléskamrából és egyebekből álló kertes telek. Cím a Kadima-nyomdában megtudható. Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Eladó jó karban levő vaságy és sezlon, Erzsébet-u. 6. földszint

Három kis szobából álló helyiség a Minorita-uccában, raktárnak vagy műhelynek, azonnal olesón kiadó. — Cím és felvilágosítás a Kadima-nyomdában.

Mindennap friss, elsőrendű minőségű

bivalytejet

kaphat Schwartz Ignác tejeüzemében. Calea Decembal (Rudolf-ut) 36.

Ajtók, ablakok készen különböző méretben jutányosan eladók. — Malom-utca 28. szám

Keresek szoba-konyhás lakást, ahol istálló is van 5-6 tehén részére. Ügynökök díjaztatnak. Cím: Fraternitas-nyomda, Str. Baron L. Pop 10.

Olcsó zsidótárgy német művek

Bermann—Rundt: Palestina	70
Bernfeld: Kinderheim Baumgarten	45
— Die jüd. Literatur	95
Böhm: Zionistische Bewegung	175
Brod: Im Kampf um das Judentum	35
— Socialismus im Cionismus	35
Moses Hess: Socialistische Aufsätze	130
Judentaufen	40
Katz: Charakterbilder	130
Mendelssohn: Jerusalem	90
Nordau: Zionistische Schriften	150
Zlocisti: Moses Hess	150
He:zl: Neue Ghetto	60
— Philosophische Erzählungen	130
Lyser: Benjamin	75
Perez: Goldene Kette	60
Jüdische Theater I—II. kötet	160
Deutsch—Hebräisches Wörterbuch	500

Magyar nyelven újonnan megjelent művek:

Apponyi Albert: Emlékirataim	707
Dormándy: Súlyomnadár	183
Erdős Renée: Borsó hercegnő	108
Csehov: Kísértetes éjjel	115
— A vizsgálóbíró	144
Fodor László: Márciusi éjszaka	102
Galsworthy: Testvériség	115
Gyakorlati gazdalexikon, 2 kötet, yásonkötésben	1632
Jókai Mór: Kőszívű ember tiai (I-II)	544
— Névtelen vár (I-II)	408
Karinthy Frigyes: Notes	72
— Színház	225
Herman Keyserling: Könyv a házasságról	680
Kropotkin: Kölcsönös segítség	201
Jack London: Az óceán meséi	115
Molnár Géza: A kerékpározás könyve	136
Orczy Emma: Megfizetek	180
Pálffy Gyulács Irén: Fekete völgyek (I-III)	360
Szép Ernő: Valentine	144
— Verőfény	144
Szomorj Dezső: Levelek egy barátónhoz	224

Kaphatók: az UJ KELET könyvostályában

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: Oroszoszág (Béreltszűnetben, Poor Lili, Janovics Jenő, Táray föllépésével, Sorozat 76)

Csütörtök: Fecskefészek (Az Orlow szerzőjének legújabb darabja, operetteüjdonság, először, Kolbay Ildikóval, László Andorral, Ihász Aladárral. — Premierbérlet 11 szám, Sorozat 77)

Péntek! Fecskefészek (Napibérlet 13 szám A, Sorozat-szám 78)

Szombat d. u. fél 4 kor: A cigány (Harmadik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárrakkal, Szentgyörgyi István föllépésével, Bevezető előadást tart Rácz József, Sorozat 79)

Szombat este fél 9-kor: Fecskefészek (3-adszor, Napibérlet 13 szám B, Sorozat 80)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Alexandra (Operetteüjdonság 19-edszer, Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ihász Aladárral, olcsó helyárrakkal, Sorozatszám 81)

Vasárnap 6-kor: Uram csak egymásután! (Francia bohózat, csak felnőttek számára, rendes helyárrakkal, sorozat 82)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Fecskefészek (Béreltszűnet, Sorozat 83)

Hétfő: Fecskefészek (Napibérlet 13 szám, C, sorozatszám 84)

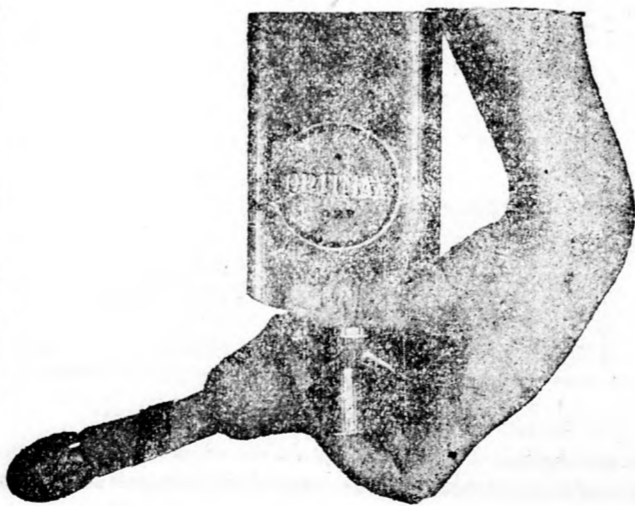
A színházi iroda közleményei

Ma este: Oroszország-hetedszer. Az idei évi irodási sikerű drámai üjdonsága, az utóbbi évek legizgalmasabb, legértékesebb színházi üjdonsága, az Oroszország, amelynek sikerét Kolozsvárott hat zsűfolt nézőtér kitérő és lelkes tapsai pecsételték meg, ma este hetedszer fog színpadra lépni a bemutatkozó előadás, diadalmas szereposztásában: Poór Livel, Janovics Jenővel, Táray Ferencsel, Kemény Lászlóval, Hoykóval, Mihályival, Tóth Elekkel, a főszerepekben.

Fecskefészek. Évek hosszú sora óta nem irtak olyan gyönyörű zenéjű, olyan mulatságos szövegű, épkéláb operettet, a műnek a Fecskefészek bizonyult. Szerzője a világhírű Grauschtäden, a kinek Orlow-ja diadallal járta be Európa és Amerika minden nagy városát. A Fecskefészek még az Orlow-nál is fényesebb karriert fog megfutni. Ahol eddig előadták, különösen Berlinben, Bécsben mindenütt lelkesedéssel állapította meg a közönség is a sajtó is, hogy a Fecskefészek zenéje is szövege is még mulatságosabb mint az Orlow-é. A Fecskefészek-nek nálunk csütörtökön este lesz a bemutatkozó előadása parádés szereposztásban: Kolbay Ildikóval, László Andorral, Ihász Aladárral, Kiss Manyival, Selmecivel, Leővegyvel. Pénteken, szombaton, vasárnap és hétfőn este is a Fecskefészek kerül színpadra. A Fecskefészek valamennyi előadására árusítja már a pénztár a jegyeket.

Hölgyeim! A legújabb bécsi üjdonságok most érkeztek, selyem, bársony, nyulszőr- és filc-kalapok „IDEAL“-ban C. Reg. Ferd. No 8. (Wesselényi-ucca) Alakítás, formálás a legzölésesebben 48 óra alatt gyári árban

? Tudja ön mi az OPTIMAX?

Kapható a gyógyszerárak bjan. Vezérképviselet: „Vária“ gyógyszerári kellekek vállalata Cluj, Calea Regele Ferdinand No 79.

Meférkezett a friss bánáti tollu és pihe

a „RECORD“ paplan áruházba, Strada Vlahuța (Bólyai-u.) — Ugyanott paplan, matrac és fehérenemű kapható.

Küldjön be 70 lejt

késpénzben vagy bélyegben az UJ KELET könyvostályához és portómentesen kap

12 drb. zsidótárgy zeneművet, melynek bolti ára 150 lej.

Hatikvah. Der Fodim. Der Schikur. A Dudele. Fischelach Kojfen. Schirej Hamisrach (népdal gyűjtemény). Tief in Weldele. Das Heilige Rikudl. Chesbojn Zedek. Klipp-Klapp. Ja chaj Lili. Schirej Hamisrach.

Kölcsönt

legolcsóbban, legelőnyösebben nyujt Granaria, Oradea

10 könyv: 2 könyv araért!

Jean Sarment: Az árnyhalász 80 lej
Szomorj Dezső: Az élet diadala 80 „
Ben Ami: Európától-Ázsiáig ..100 „
Mendele Moicher szfurim:.....80 „

Ön

pedig ezeken kívül még 6 könyvet vehet

150 Lejért

ha megveszi az Uj Kelet könyvostálya roshasanai olcsó könyvcsoportját, mely a következő könyvekből áll:

Jean Sarment: Az árnyhalász
Ben Ami: Európától Ázsiáig
Lassale végzetes szerelmei
Szabó Imre, A házmeesterlány
Zola: Madeleine Férat
Jack London: Az Istenek kacagnak
Ormos Ede: Mi okozta Magyarország szétbomlását
Hátszegi Ernő: Olvastam a csillagokban
Mendele Moicher Szfurim: A sánta Fiska
Szomorj Dezső: Az élet diadala.

A kedvezményes könyvcsoport ára 150 lei (és portó) az Uj Kelet könyvostályában kapható. Ünnepek ajándéku a könyvcsoport vevői között 5 értékes könyvajándékot sorsol ki az Uj Kelet könyvostálya

?

Mit olvassunk

Az Uj Kelet könyvostályában megrendelhetők

Arthur Schnitzler: Álmodó éjszakája (regény). Ára: fűzve 81-60, kötve 148 lej.

Heyermans: Blöff (regény). Ára: 164 lej.

Móricz Zsigmond: Baleset. Ára: fűzve 231, kötve 333 lej.

H. G. Wells: Wells: William Clissold világa. I—II. kötet. Fűzve 408, kötve 545 lej.

Földi Mihály: A Halasi Hirsch fiu. (A legérdekesebb zsidótárgy regény). 272 lej.